

Instytut Pamięci Narodowej - Poznań

<https://poznan.ipn.gov.pl/pl7/archiwa/archiwalia/197022,Archiwum-Pelne-Pamieci-Zygmunt-Tucewicz-zolnierz-gen-Maczka.html>
03.05.2024, 19:18

Archiwum Pełne Pamięci: Zygmunt Tucewicz - żołnierz gen. Maczka

Zygmunt Tucewicz urodził się 24 kwietnia 1904 roku w Żytomierzu. W trakcie kampanii wrześniowej w 1939 roku w stopniu rotmistrza służył w 9 Pułku Strzelców Konnych. Był dowódcą 2 szwadronu. Po upadku Polski przedostał się do Francji. Po jej kapitulacji znalazł się w Wielkiej Brytanii. Tutaj został żołnierzem 8 Batalionu Strzelców wchodzącego w skład 3 Brygady Strzelców. Jednostki te działały w ramach Grupy Wojsk Wsparcia 1 Dywizji Pancerniej generała Stanisława Maczka. W 8 Batalionie Strzelców porucznik Tucewicz dowodził 3 kompanią strzelecką.

1 września 1939 roku dowodzony przez Zygmunta Tucewicza 2 szwadron 9 Pułku Strzelców Konnych stacjonował w miejscowości Siwki. Następnego dnia jeden z patroli tego szwadronu wkroczył na terytorium Rzeszy i doszło do walki z Niemcami w miejscowości Bialla. 5 września szwadron Tucewicza prowadził rozpoznanie w okolicach wsi Rogallen i Sokollen. Pod naporem armii niemieckiej polskie oddziały musiały jednak rozpocząć odwrót. Ciężkie walki oddział Tucewicza stoczył 10 września w okolicy Przeździecka.

19 września 9 Pułk Strzelców Konnych nawiązał kontakt z Samodzielną Grupą Operacyjną „Polesie” i żołnierze dowiedzieli się o sowieckiej agresji na Polskę dwa dni wcześniej. W ramach SGO „Polesie” Tucewicz ze swoim oddziałem brał udział w bitwie pod Kockiem. 6 października nastąpiła kapitulacja.

Tucewicz przedostał się do Francji, aby dalej walczyć w polskiej armii. Po upadku Francji trafił do Wielkiej Brytanii. Został żołnierzem 8 Batalionu Strzelców, który został sformowany w Szkocji w czerwcu 1942 roku. 1 listopada 1943 roku Batalion wszedł w skład 3 Brygady Strzelców. Jednostka Tucewicza walczyła w ramach Grupy Wojsk Wsparcia 1 Dywizji Pancerniej generała Maczka. Porucznik Tucewicz był dowódcą 3 kompanii strzeleckiej w 8 Batalionie Strzelców.

W sierpniu 1944 roku batalion lądował w Normandii. Brał udział w ciężkich walkach na terenie Francji i Belgii. We wrześniu jednostka wzięła udział w forsowaniu Sommy i zdobywaniu Abbeville. Batalion Tucewicza brał też udział w walkach o Ypres i Gandawę. W październiku 1944 roku 8 Batalion Strzelców razem z pancerniakami szturmował Bredę. 31 października jednostka stoczyła swój najkrwawszy bój. Nad ranem tego dnia batalion przystąpił do forsowania rzeki Mark w pobliżu Bredy. Polacy zdobyli przyczółek, ale po ciężkich walkach 1 listopada musieli się wycofać. W listopadzie i grudniu 1944 roku batalion dozorował odcinek Mozy, a żołnierze mieli przerwę w działaniach zbrojnych. Przygotowywano się do kolejnego etapu walk. W kwietniu i maju 1945 roku żołnierze 8

Batalionu, w tym Tucewicz, brali udział w walkach we wschodniej Holandii i Niemczech. 5 maja nad ranem wstrzymano działania bojowe. Niemieckie wojska kapitulowały. Batalion przeszedł do Wilhelmshaven, gdzie pełnił funkcje porządkowe i okupacyjne. Trwało to do 20 maja.

W czasie walk, od sierpnia 1944 roku do maja 1945 roku, batalion stracił 187 żołnierzy, a ponad 600 zostało rannych. Zygmunt Tucewicz przeszedł cały szlak bojowy ze swoją jednostką, walcząc w grupie wojsk generała Maczka.

W rozkazach dziennych 8 Batalionu Strzelców, 1 Dywizji Pancerniej czytamy, że Zygmunt Tucewicz został odznaczony Krzyżem Walecznych, orderem wojennym Virtuti Militari V klasy i odznaką za rany i kontuzje.

Porucznik Zygmunt Tucewicz zmarł 11 sierpnia 1946 roku i został pochowany na cmentarzu wojennym 1 Polskiej Dywizji Pancerniej w Dörpen.

W zasobie Oddziałowego Archiwum IPN w Poznaniu znajdują się materiały dotyczące służby wojskowej i wojennych losów Zygmunta Tucewicza, m.in. fotografie, legitymacje wojskowe, wyciągi z rozkazów dziennych dot. odznaczeń itp. Cyfrowe kopie dokumentów zostały przekazane przez Stanisława Nogala w ramach ogólnopolskiego projektu „Archiwum Pełne Pamięci”.

Fotografie pochodzą z akt o sygn. IPN Po 1265/6 (Fotografie rotmistrza Zygmunta Tucewicza żołnierza 9 Pułku Strzelców Konnych i 8 Batalionu Strzelców), IPN Po 1265/8 (Dokumenty dot. Zygmunta Tucewicza m.in. dowód osobisty, legitymacje wojskowe, legitymacja orderu Virtuti Militari kl. V).

Wszystkie dokumenty zostały przekazane do Oddziałowego Archiwum IPN w Poznaniu w ramach projektu [„Archiwum Pełne Pamięci”](#) przez Stanisława Nogala.

dr Paweł Głuszek, Oddziałowe Archiwum IPN w Poznaniu

